

РОЗДІЛ 2 ГЕРМАНСЬКІ МОВИ

УДК 811.111.06.053

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2026.45.1.12>

КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ КІРА СТАРМЕРА COMMUNICATIVE STRATEGIES IN KEIR STARMER'S POLITICAL DISCOURSE

Ананко Т.Р.,

*orcid.org/0000-0002-9527-6709**кандидат філологічних наук, доцент,**доцент кафедри англійської мови і перекладу**Київського національного лінгвістичного університету*

Стаття присвячена аналізу політичного дискурсу, який домінує у сучасному суспільстві. Політичний дискурс продукується політиками й спрямовується до учасників політичного контексту. У межах когнітивно-комунікативної парадигми політичний дискурс визначають як складне комунікативне явище, яке моделює інтереси суспільства, оскільки його очікування і бажання залучені до політичних меседжів. У статті розглянуто комунікативні стратегії і тактики в політичному дискурсі прем'єр-міністра Великої Британії Кіра Стармера. Особлива увага приділяється поняттю аргументації, а також аргументативним стратегіям і тактикам у політичному дискурсі. Іллокутивною особливістю аргументативних комунікативних стратегій є переконливість. З'ясовано, що персуазивний вплив на учасників комунікації реалізується за допомогою тактик солідаризації, протиставлення, причинно – наслідкового зв'язку, ідентифікації проблеми та її вирішення. Тактика солідаризації демонструє спільну позицію мовця з партнерами і нашою державою. За допомогою тактики протиставлення, яка ґрунтується на семантичній поляризації, підкреслюються агресивні дії Росії. Тактика причинно-наслідкового зв'язку репрезентована умовними висловлюваннями, які демонструють готовність Європи рішуче відповісти на порушення міжнародного права. За допомогою тактики з'ясування проблеми і її вирішення описуються необхідні кроки у сфері санкційної політики, які мають вжити держави-партнери для підтримки України і досягнення тривалого і справедливого миру. Увага також приділяється категорії деонтичної модальності.

У фокусі дослідження також є поняття оцінки, як семантично-прагматичної категорії. У межах оцінної комунікативної стратегії виокремлюють тактику стилізації, а також інтенсифікації оцінки. За допомогою тактики стилізації висловлюються оцінні судження мовця з позитивною або негативною конотацією. Тактика інтенсифікації оцінки підкреслює емпатичність оцінних висловлювань мовця.

Ключові слова: політичний дискурс, аргументативна комунікативна стратегія, оцінна комунікативна стратегія, аргументативність, деонтична модальність.

The article focuses on the analysis of political discourse, which dominates in the modern society. Political discourse is produced by politicians and addressed to the actors of political context. Under the framework of cognitive and communicative paradigm political discourse is defined as a complex communicative phenomenon which shapes community's interests since its expectations and wishes are considered in political messages. The article yields the results of the analysis of communicative strategies and tactics in the political discourse of UK prime minister Keir Starmer. Special attention is paid to the notion of persuasion, persuasive communicative strategies and tactics in political discourse. Persuasion is an illocutionary characteristic of persuasive communicative strategies. It is concluded that persuasive impact on the participants of communication is made by tactics of solidarization, contrast, cause-effect and also problem-solution. The tactic of solidarization demonstrates a common position of the speaker with the allies and our country. The tactic of contrast, which is based on semantic polarization, emphasizes Russia's aggressive actions. The tactic of cause-and-effect, which is represented by conditional sentences, demonstrates Europe's readiness to resolutely respond to violations of international law. The tactic of identifying problem and its solution describes necessary measures with regard to sanctions which must be taken by states-partners to support Ukraine and achieve lasting and just peace. The category of deontic modality is also under consideration.

The focus of research is on the notion of evaluation as a semantic and pragmatic category. The evaluative communicative strategy is represented by tactics of stylization and graduation. The tactic of stylization helps the speaker express evaluative judgments with positive or negative connotations. The tactic of graduation highlights the emphatic meaning of the speaker's statements.

Key words: political discourse, persuasive communicative strategy, evaluative communicative strategy, persuasion, deontic modality.

Постановка проблеми. Сьогодні комунікація у сфері політики викликає неабиякий інтерес з боку науковців, оскільки відбувається інтенси-

фікація комунікативних процесів як на внутрішньо-політичному, так і на міжнародному рівнях. На тлі війни в Україні, ми спостерігаємо тісну

співпрацю представників нашої держави з лідерами й політиками Європейських країн, які надають нам всебічну допомогу в різних сферах, таких як гуманітарна, військова, обмін розвідувальною інформацією, а також енергетична. Велика Британія з початку війни залишається великим другом для нашої країни, незважаючи на зміну прем'єр-міністра у 2024, коли до влади прийшов представник Лейбористської партії Кір Стармер. Ця країна підтримує нашу державу на шляху до членства в НАТО, ЄС, а також належить до членів коаліції рішучих – держав, що надають Україні військову допомогу. Велика Британія активно долучається до програми НАТО PURL (Prioritized Ukraine Requirements List) і разом із союзниками забезпечує військові потреби України в зброї. Очевидно, що особливості міжнародного курсу Великобританії, її зовнішньої політики, відображаються у промовах її політичних діячів, зокрема її лідера Кіра Стармера.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Політичний дискурс останнім часом залишається у фокусі лінгвістичних наукових розвідок. Вивчаються питання маніпулятивного впливу на цільову аудиторію [3], особливості аргументативних стратегій [13] і значення аргументом у політичному дискурсі [2], а також його комунікативні особливості і риторика [15]. Викликає інтерес критичний напрям у вивченні політичного дискурсу, представники якого аналізують поняття політичного домінування, що призводить до соціальної та політичної нерівності [10], використання мови як засобу влади й соціального контролю [9]. Увага також зосереджена на гендерних аспектах концепту ВЛАДА у політичному медіа дискурсі [7].

У межах когнітивно-комунікативної парадигми, за Ф.С. Бацевичем, визначаємо дискурс як інтерактивне явище, процес комунікації у сукупності з основними компонентами комунікативної ситуації (учасниками комунікації з їхніми когнітивними, мовними, соціальними, психологічними чинниками тощо; каналом комунікації; тематикою спілкування) [1, с. 138]. Дискурс є складним комунікативним явищем, що містить у собі не тільки лінгвальний, але й соціальний контекст, який дає уявлення як про учасників комунікації, так і про процеси продукування й сприйняття повідомлення [6, с. 25]. Важливим є той факт, що дискурс регулюється низкою комунікативних стратегій і тактик [1, с. 138] відповідно до комунікативних інтенцій учасників, а також особливостей комунікативного контексту. На основі цього підходу визначаємо політичний дискурс як складне кому-

нікативне явище, яке, з одного боку, детермінується своїми учасниками політичного контексту (actors), політичними діячами, урядовцями, інституціями, політичними партіями як на місцевому, державному, так і міжнародному рівнях. З іншого боку, до політичної комунікації залучені не тільки політики, але й громадськість, до якої спрямовуються політичні меседжі [9, с. 12]. Політичний дискурс моделює інтереси суспільства, тобто він формується учасниками комунікації, оскільки їх очікування і бажання залучені до політичних меседжів [1, с. 142].

Т. ван Дейк підкреслює, що для реалізації політичного дискурсу важливим є саме контекстуальність, оскільки всі спеціальні події й практики мають на меті або функціонують з урахуванням політичного контексту і нерозривно пов'язані з політичним порядком денним [9, с. 14]. Політичний дискурс є інституційним різновидом, спрямованим на боротьбу за владу, прийняття законодавчих рішень, або репрезентацію держави на міжнародному рівні. Основними характеристиками політичного дискурсу є його інформативність, визначеність, міфологічність, фідеїстичність, а також езотеричність [5, с. 470].

Оскільки промови лідера Великої Британії Кіра Стармера, які є об'єктом нашого дослідження, передусім, адресовані міжнародній спільноті, партнерам по коаліції, нашій державі, цікавим видається їх дискурсивний аналіз у межах когнітивно-комунікативної парадигми. У цьому аспекті з урахуванням фактору адресата (міжнародна спільнота), низки питань, які обговорюються мовцем (допомога Україні, міжнародні зусилля у протистоянні державі-агресору), а також міжнародного комунікативного контексту, спостерігаємо перетин політичного дискурсу з дипломатичним. На думку Генрі Кіссінджера, дипломатія є поступовим накопиченням часткових успіхів [11, с. 25]. Основною функцією дипломата також є спроможність подолання неминучих порушень глобального порядку і криз. Окрім того, дипломат має бути не тільки ефективним комунікатором і переговорником, а також провідником певних стратегій і зовнішньої політики [8, с. 10]. Комунікативна поведінка лідера Великої Британії безпосередньо репрезентує міжнародні зусилля його держави, які спрямовані на всебічну підтримку України і Європейських партнерів.

Постановка завдання. Мета нашого дослідження полягає у ретельному вивченні лінгво-прагматичних особливостей політичного дискурсу Кіра Стармера, його комунікативної поведінки, яка реалізується за допомогою низки

комунікативних стратегій і тактик. Досягнення мети передбачає розв'язання низки завдань:

- дати визначення дискурсу і політичному дискурсу;
- визначити поняття комунікативної стратегії і тактики у лінгвістиці;
- проаналізувати значення аргументації як когнітивно-комунікативного процесу для політичного дискурсу;
- з'ясувати особливості відтворення категорії оцінки;
- проаналізувати найпоширеніші комунікативні стратегії і тактики у промовах прем'єр-міністра Великої Британії Кіра Стармера.

Матеріалом дослідження комунікативної поведінки К. Стармера є три його промови з лютого 2025 по січень 2026, одну з яких було оголошено з нагоди 3 річниці з початку війни в Україні [16]. Другу промову було представлено на засіданні коаліції рішучих [17], а також третій виступ присвячений 100 річному партнерству між нашими країнами [18].

У рамках когнітивно-дискурсивної парадигми застосовано метод дискурсивного аналізу для визначення дискурсивних особливостей політичного різновиду дискурсу; метод прагмалінгвістичного аналізу для дослідження іллокутивних інтенцій мовця та їх відтворення за допомогою відповідного перлокутивного ефекту на цільову аудиторію; метод стилістичного аналізу, який дозволяє з'ясувати основні лінгвальні особливості політичного дискурсу Кіра Стармера та дескриптивний метод.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до когнітивно-дискурсивної парадигми політичного дискурсу для реалізації певної вербальної діяльності мовець має слідувати своїм комунікативним інтенціям і цілям, які реалізуються за допомогою відповідних комунікативних стратегій й тактик. Слід зазначити, що комунікативну стратегію (КС) визначають як складник евристичної інтенційної програми планування дискурсу, його безпосереднє втілення й керування ним із метою досягнення кооперативного результату, успішності [5, с.239]. Складовою КС є комунікативна тактика (КТ), яка репрезентує конкретний засіб реалізації інтенційної програми дискурсу. КТ має динамічний характер, що допомагає мовцю швидко реагувати на особливості комунікативного контексту. КТ ґрунтується на мовленнєвих вміннях, комунікативній компетенції мовця [5, с. 240].

Проаналізувавши основні комунікативні цілі К. Стармера у вищезгаданих промовах, можна зазначити, що, передусім, мовець переконливо

доводить свою позицію за допомогою аргументативної комунікативної стратегії. Аргументацію визначають як мирний неконфліктний лінгвістичний і когнітивний процес вирішення проблем [19, с. 1]. Цей процес демонструє продукування аргументативних висловлювань з метою переконати цільову аудиторію в істинності своїх суджень, а також залучення співрозмовників на свій бік. Аргументативна стратегія охоплює тактику солідаризації з Україною, іншими Європейськими країнами на тлі зростаючих загроз. Тактика солідаризації включає вживання займенників, іменників інклюзивного значення *we all, all colleagues, unity*. Не менш важливим є вираження облігаторності за допомогою деонтичної модальності *must work together*, що у цьому контексті означає дотримання моральних принципів.

Because we all want – and these are the guiding principles, particularly in recent days – is a permanent end to Russia's barbarity in Ukraine – and a just and lasting peace [16]. This is time for unity. In this crucial moment as talks begin – we must work together to shape the outcome [17].

Необхідно зазначити, що у політичному дискурсі прем'єр-міністра спостерігається висока частотність вживання деонтичної модальності у контексті аргументативних висловлювань. Модальність виражає реальні/ірреальні відношення висловлювання до дійсності або суб'єктивну кваліфікацію повідомлення мовцем [5, с. 383]. Під об'єктивною модальністю ми визначаємо кваліфікацію змісту всього сказаного самим мовцем з точки зору достовірності. Суб'єктивна модальність виражає емоційне ставлення, реакції мовця, які можуть бути викликані загальною комунікативною метою, контекстом, тощо [4, с. 43].

А.Д. Белова зазначає, що перший тип модальності пов'язаний з когнітивними уявленнями мовця та його самовираженням як мовної особистості. Другий тип модальності вказує на адресатну спрямованість комунікації. Обидва типи пов'язані з переконанням і реалізуються в мовленнєвих актах переконання [2, с. 254]. Модальність розглядається як категорія дискурсу, оскільки вона охоплює чотири компоненти комунікативної ситуації: двох комунікантів, зміст висловлювання й дійсність, у якій відбувається комунікація [5, с. 383]. На думку Г.І. Приходько, аналізуючи взаємозв'язок між оцінкою й модальністю, необхідно брати до уваги той факт, що від аксіологічності залежить і деонтична модальність. Значення обов'язкової дії, або дозволеної/забороненої дії визначається через оцінні поняття [4, с. 44].

Високий ступінь облігаторності вживається щодо критично важливих санкцій: *We must move forward with a full embargo on Russian energy* [17]; або збереження суверенітету держави: *Ukraine's sovereignty must be maintained* [17]. Менший ступінь облігаторності маркується рекомендаціями, порадами щодо військового потенціалу в майбутньому: *Ukraine should be able to defend itself in future. Hugely important* [16]. Також мовець наголошує на необхідності певних гарантій безпеки: *Because Ukraine needs real reassurance that Russia cannot come again in the future* [18].

Використання тактики протиставлення підсилює глибокий розрив між позиціями цивілізованого світу й Росії. Протиставлення часто реалізується за допомогою протилежних понять у певному політичному контексті або синтаксичних структур, що підсилює аргументативний іллокутивний вплив на цільову аудиторію. У межах зазначеної тактики вживається також семантична поляризація [9, с. 32].

This is the best way to show Putin he should negotiate – rather than trying to outwait us [18]. В цьому прикладі протиставляються поняття *negotiate*, що означає припинити військові дії й почати переговорний процес vs *outwait us*, перекладати, що, фактично, у контексті має значення продовжити агресію.

While Ukraine and most of the world joins together to work for a just and lasting peace, Putin shows his true face by continuing to target its drones and missiles at the Ukrainian people [18]. Семантична поляризація виражається, з одного боку, через концепт *peace* і зусиль, які вживає міжнародна спільнота разом з Україною для досягнення миру, а з іншого боку, *target its drones and missiles*, демонструється ганебна поведінка Росії, яка очевидно, налаштована на продовження військових дій.

Не менш важливим для створення персуазивного ефекту є тактика ідентифікації причинно – наслідкового зв'язку (cause to effect) [14, с. 113]. На думку Р. Ріке і М. Сіларс, у західній культурі є загальноприйнятим вважати, що люди, речі та ідеї спричиняють події. Наприклад, якщо є високий рівень інфляції в економіці, то очевидно, що до цього призвели невдалі рішення законодавчих органів або президента [14, с. 113]. Наступне висловлювання формується за структурою If-Clause (cause) + Main Clause (effect). Знову мовець підкреслює наскільки важливим є готовність членів коаліції рішучих відповісти на будь-яке порушення норм міжнародного права, тільки за цієї умови може бути встановлений тривалий

мир. *And it's only if Russia believes we are serious to responding to any violation that this will underpin a lasting peace* [18].

У межах аргументативної стратегії також виокремлюють тактику ідентифікації проблеми та її вирішення (problem-solution) [13, с. 103]. У наступному прикладі визначається проблема *to deliver an enduring peace*, що є, фактично, кінцевою метою для міжнародної спільноти включно з Великою Британією. Для досягнення вищевказаної мети необхідно підсилити тиск на Росію. Мовець послідовно, вживаючи нумерологічні маркери когезії, доводить свою позицію за допомогою аргументованих висловлювань, які саме заходи необхідно вжити для реалізації тиску.

We must increase the pressure even further to deliver an enduring peace, not just a pause in fighting. We can do that in three ways. First, by stepping up our military support to Ukraine. (...) Secondly, we must keep dialling up the economic pressure. (...) Third, we must bring our collective strength to the peace effort [16].

У своїх промовах К. Стармер також висловлює оцінку подій, діяльності і виражає почуття, судження щодо зовнішньої реальності за допомогою оцінної комунікативної стратегії, яка актуалізує потенціал оцінки, а також демонструє семантико-прагматичний тип висловлювання. Оцінний дискурс визначають як складне комунікативне явище, котре поєднує лінгвальні й екстралінгвальні фактори, необхідні для створення оцінного контексту [4, с. 66].

Відповідно до теорії оцінки Д. Мартіна і П. Уайта, категорія залученості (engagement) виражає, з-поміж іншого, атрибутивне значення [12, с. 98]. Однією з оцінних тактик також виступає стилізація, яка полягає у вживанні мовних засобів, що постачають висловлюванням необхідні конотації в конкретних умовах спілкування [4, с. 63]. У промовах прем'єр-міністра спостерігаємо використання тактики стилізації, яка полягає у вживанні оціночних атрибутивних лексичних одиниць. З одного боку, описуючи чергову масовану ракетну атаку Росії, або її економічний стан під впливом санкцій, мовець використовує структуру A+N, де номіналізуються об'єкти/явища та атрибутиви, що характеризують ці явища з негативною конотацією *huge barrage, real damage*.

Kyiv is recovering from yet another huge barrage last night [17]. Sanctions may cause real damage to the Russian economy [17].

З іншого боку, підкреслюючи роль України у міжнародній безпековій архітектурі, її вій-

ськові спроможності, гарантії безпеки для нашої держави, мовець вживає лексичні одиниці з позитивною конотацією *vital part, robust security guarantees*.

The Multinational Force Ukraine will be a vital part of this [18]. Secondly, we should keep up our work on preparing robust security guarantees [18].

Доволі вагомим для вираження іллокутивного наміру й створення відповідного перлокутивного ефекту є вживання атрибутивних одиниць *just, lasting, enduring* у сполученні з *peace* (загалом більш ніж 15 разів). У наступному прикладі тактика інтенсифікації оцінки (*graduation*) за допомогою інтенсифікатора *hugely* підкреслює критичну необхідність справедливого і сталого миру для нашої держави. Також, відповідно, лунають заклики до партнерів за допомогою аргументативної тактики солідаризації вжити необхідних заходів, щоб забезпечити цей мир.

And as all colleagues on the Coalition of the Willing know – both of those words, “just” and “lasting” are hugely important [17].

З метою підсилення оцінки вживається інтенсифікатор *very*, а також порівняльна конструкція *the more – the more*, наприклад, *They have paid a very heavy price for Russia’s aggression over a very long period now [18]. With more civilian homes in ruins, and more innocent lives lost [18].*

Фокус на жахливому досвіді, який доводиться переживати Україні, відбувається через використання синтаксичного повтору, паралельної конструкції : *Another repulsive act. Another reminder for all of us – if we needed it – as to why we must come together [17]*. Не менш емоційним є вживання негативної конструкції *no one – more than* щодо прагнень України до миру, закінчення руйнівної війни за допомогою партнерів : *And we remind ourselves that no one wants peace more than Volodymyr and the Ukrainian people [18]*. Мовець більш категорично виражає свою суб’єктивну позицію, акцентуючи увагу на винятковості досвіду, який доводиться переживати нашій державі.

Висновки. Підсумовуючи викладене, зазначимо, що політичний дискурс Кіра Стармера, прем’єр-міністра Великої Британії, демонструє широкий комунікативний інструментарій, який зосереджений, передусім, на аргументації свого бачення й оцінці міжнародних подій, зокрема військових дій на території нашої держави. Політик закликає міжнародну спільноту об’єднатися для подальшого тиску на агресора, впровадити більш жорсткі санкції, а також забезпечити справедливий і тривалий мир. Перспективи дослідження вбачаємо в подальшому вивченні КС і КТ у політичному дискурсі з урахуванням когнітивних механізмів учасників комунікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ, 2004. 344 с.
2. Бєлова А.Д. Лінгвістичні аспекти аргументації. Київ, 2003. 304 с.
3. Дмитрук О.В. Маніпулятивні стратегії в сучасній англомовній комунікації (на мат. текстів друкованих та Інтернет видань 2000 -2005 р.) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2005. 19 с.
4. Приходько Г.І. Оцінка і комунікація : посібник. Вінниця, 2013. 168 с.
5. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава, 2006. 716 с.
6. Шевченко І.С., Морозова О.І. Дискурс як мисленнєво-комунікативна діяльність. *Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен* : монографія / Шевченко І.С. Харків, 2005. С.21 – 28.
7. Шкворченко-Осадца Н.М. Гендерний аспект концепту «ВЛАДА» у сучасному англомовному політичному медіадискурсі. *Збірник наукових праць «Нова філологія»*. 2025. № 100. С. 234 – 240. DOI <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2025-100-30>
8. Burns W.J. *The Back Channel: a memoir of American diplomacy and the case for its renewal*. New York : Random House, 2019. 501 p.
9. Dijk T.A. van. What is Political Discourse Analysis? *Political Linguistics* / eds. Blommaert J., Bulcaen C. Amsterdam : John Benjamins Publishing Co, 1997. P. 11–52. URL: <http://discourses.org/OldArticles/What%20is%20Political%20Discourse%20Analysis.pdf>
10. Fairclough N. *Critical Discourse Analysis: Papers in the Critical Study of Language*. London : Longman, 1995. 265 p.
11. Kissinger H. *Diplomacy*. New York : Simon & Schuster, 1994. 835 p.
12. Martin, J. R., White, P. R.R. *The Language of Evaluation. Appraisal in English*. New York : Palgrave Macmillan, 2005. 278 p.
13. Partington A., Taylor C. *The Language of Persuasion in Politics. An Introduction*. London, New York : Routledge, 2018. 250 p.
14. Rieke R.D., Sillars, M.O. *Argumentation and critical decision making*. London: Longman, 1997. 318 p.
15. Schaffner C., Wenden A. *Language and peace*. Dartmouth : Aldershot, 1995. 260 p.

16. Starmer K. PM remarks at a meeting convened by President Zelenskyy to mark three years since the full-scale invasion of Ukraine. February 24, 2025. URL:

<https://www.gov.uk/government/speeches/pm-remarks-at-a-meeting-convened-by-president-zelenskyy-to-mark-three-years-since-the-full-scale-invasion-of-ukraine-24-february-2025>

17. Starmer K. PM remarks on the Coalition of the Willing Call. November 25, 2025. URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/pm-remarks-on-the-coalition-of-the-willing-call-25-november-2025>

18. Starmer K. We will never forgive Putin or forget these outrages. Britain is with Ukraine. *European Pravda*. January 16, 2026. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/eng/articles/2026/01/16/7229146/>

19. Wodak R. Argumentation, Political. *International Encyclopedia of Political Communication*. London: John Wiley & Sons, 2015. P. 1-9. URL: https://www.researchgate.net/publication/301660276_Argumentation_Political

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 23.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 07.05.2026